През погледа на Добри Христов: сбирката „Písně makedonské“ (1928) на Лудвик Куба от поредицата „Slovanstvo ve svých zpěvech“

Веселка Тончева*

Резюме: Текстът разглежда рецензията на Добри Христов за сбирката „Македонски песни“ (1928), част от поредицата „Славянството в песни“ на чешкия художник, фолклорист и писател Лудвик Куба (1863 – 1956). Изданието съдържа песенни образци, записани на територията на днешната Република Северна Македония в периода 1925 – 1927. Рецензията е илюстративна за погледа на Добри Христов в контекста на времето и геополитическата ситуация на Балканите и в Европа – разгледани са българските нагласи спрямо Македония; внимание е отделено на панславянската идея и ролята на Куба за нейното популяризиране. Представена е класификацията на Добри Христов на песните в сбирката според съдържанието им и са коментирани критиките му към нотното отразяване на метроритмиката: подчертава се проблемът с „европеизирането“ на българските неравноделни метруми и отсъствието в сбирката на Куба на типичния 7/16 (7/8). Наред с критичния прочит Добри Христов отчита високата художествена стойност на хармонизирането на песните и по-общо признава значимия принос на Куба, но предлага и своите препоръки към предстоящото издание с български песни.

Ключови думи: *Лудвик Куба, Добри Христов, „Македонски песни“, рецензия*

Въведение

Текстът ще разгледа рецензията на Добри Христов за сбирката „Македонски песни“ (1928), част от поредицата „Славянството в песни“ на чешкия художник, фолклорист и писател Лудвик Куба

*** Доц. д-р Веселка Тончева** – Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей, Българска академия на науките; e-mail: veselka.toncheva@iefem.bas.bg

Литература / Bibliography

Владигеров, Панчо (1984). Солови песни със съпровод на пиано. София: Музика, 1984 [Vladigerov, Pancho (1984). Solovi pesni sas saprovod na piano. Sofia: Muzika, 1984].

Куба, Лудвик (2023). Славянството в песни: сборник песни с пълните оригинални текстове и чешки превод. Кн. 14, т. 5. Песни на южните славяни. Т. 8. Македонски песни. Прев. на бълг. ез., науч. ред. Владимир Пенчев. София: Орбел, 2023 [Kuba, Ludvík (2023). Slavyanstvoto v pesni: sbornik pesni s palnite originalni tekstove i cheshki prevod. Kn. 14, t. 5. Pesni na yuzhnite slavyani. T. 8. Makedonski pesni. Prev. na balg. ez., nauch. red. Vladimir Penchev. Sofia: Orbel, 2023].

Мокрањац, Стеван (1992). Световна музика I. Руковети. Прир. Војслав Илић. Београд – Књажевац: Завод за уџбенике и наставна средства, Музичко-издавачко предузеће „Нота“, 1992 [Mokranjac, Stevan (1992). Svetovna muzika I. Rukoveti. Prir. Vojslav Ilić. Beograd – Knjaževac: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Muzičko-izdavačko preduzeće „Nota“, 1992].

Христов, Добри (1913). Балкански песни. Бойни, маршови, химни и други: за ученици, войници и за народа: в лек стил за еднороден хор. Издание собствено. Варна: Печатница „Зора“ на Д. Костакев [Hristov, Dobri (1913). Balkanski pesni. Boyni, marshovi, himni i drugi: za uchenitsi, voynitsi i za naroda: v lek stil za ednoroden hor. Izdanie sobstveno. Varna: Pechatnitsa „Zora“ na D. Kostakev, 1913].

Христов, Добри (1925). Рой звездици. Песни в общ и народен тон за първоначалните училища, прогимназиите и средните училища. Ч. 2. София: Книгоиздателство Ал. Паскалев, 1925 [Hristov, Dobri (1925). Roy zvezditsi. Pesni v obsht i naroden ton za parvonachalnite uchilishta, progimnaziite i srednite uchilishta. Ch. 2. Sofia: Knigoizdatelstvo Al. Paskalev, 1925].

Христов, Добри (1928) Славянството в своите мелодии, книга XIV: Македонски песни – с пълни оригинални текстове и чехски преводи от Ян Худец. Прага 1928 г. Собствено издание на автора, складирано в „Худебни матице Умйелецке Беседи“. – В: *Отец Паисий*, 31 декември 1928, № 16, с. 278 – 281 [Hristov, Dobri (1928) Slavyanstvoto v svoite melodii, kniga XIV: Makedonski pesni – s palni originalni tekstove i chehski prevodi ot Yan Hudets. Praga 1928 g. Sobstveno izdanie na avtora, skladirano v „Hudebni matitse Umyeletske Besedi“. – In: Otets Paisiy, 31 dekemvri 1928, № 16, s. 278 – 281].

Христов, Добри (1931). 66 народни песни на македонските българи. София: Печатница П. Глушков, 1931 [Hristov, Dobri (1931). 66 narodni pesni na makedonskite balgari. Sofia: Pechatnitsa P. Glushkov, 1931].

Христов, Добри (1937). Изворчето пее. 375 песни за дом и училище в народен и общ тон, подредени в две книги. Кн. 2. София: П. Мартулков, 1937 [Hristov, Dobri (1937). Izvorcheto pee. 375 pesni za dom i uchilishte v naroden i obsht ton, podredeni v dve knigi. Kn. 2. Sofia: P. Martulkov].

Kuba, Ludvík (1922 – 1923). Ритмичните основи на народната ни музика от Добри Христов (Долински), СбНУ, кн. 27, 1913. – В: *Slavia*, 1922 – 1923, № 1, с. 621 – 625 [Kuba, Ludvík (1922 – 1923). Ritmichnite osnovi na narodnata ni muzika ot Dobri Hristov (Dolinski), SbNU, kn. 27, 1913. – In: Slavia, 1922 – 1923, № 1, s. 621 – 625].

Kuba, Ludvík (1928 – 1929). Dobri Christov: Sjuita ot tri koledni pěsni (1928). – In: *Tempo: listy Hudební matice*, 1928 – 1929, s. 309 – 310.